

STOLETNICI SLOVENSKEGA PLANINSKEGA DRUŠTVA NA ROB

10. 1. 1893 POTRJENA PRAVILA SPD

MATJAŽ DERŽAJ

27. februarja 1993 bo preteklo 100 let od ustanovitve Slovenskega planinskega društva. Malo pozno, vendar od srca je uspelo to dejanje tudi nam Slovencem. Prve pobude za ustanovitev planinske organizacije pri nas je dal bohinjski kaplan **Ivan Žan** že leta 1872, kar dve leti prej, kot so na pobudo **dr. Johannes Frischaufa** to storili Hrvati, pa mu časi in oblasti niso bili naklonjeni. Z njegovo službeno premetitvijo (zaradi zagovarjanja upornih bohinjskih kmetov) je prenehalo delovanje Triglavskih prijateljev, ki niso dočakali potrditve uradnih oblasti.

Na izletu na Grintovec je župnik **Simon Robič** (do leta 1865 se je pisal **Rabič**) ugotovil, da »Slovenci šele tedaj kaj storimo, ko nam tujci s prstom pokažejo, kaj nam je storiti.« Sam razmišlja dalje takole: »Kedaj, mislil sem si, bo oživel tudi med Slovenci enaka družba, katera bo stavila enaka poslopja po naših prelepih planinah?« Te misli so se mu porodile, ko je na izletu na Grintovec prespal v majhni koči, lasti Avstrijskega turističnega kluba, ki je tedaj nosila ime **dr. Johannes Frischaufa**.

O zgodovinskem izletu na Stol, na katerem naj bi planinski »Piparji« sklenili ustanoviti Slovensko planinsko društvo, imamo dvoje pričevanj.

Henrik Lindtner (najbolj postaven Pipar) je zapisal: »Hauptmanova planinska družba je torej značila lep napredek za slovensko planinstvo. **Hauptman, Škof in Korenčan** so dne 23. julija 1892 leta napravili na Stol izlet, ki je postal zgodovinskega pomena. Na tem izletu je namreč od krasot planinskega sveta navdušena trojica svečano sklenila, da hoče energično pričeti s propagando za ustanovitev Slovenskega planinskega društva.«

Dr. Vladimir Foerster zaznamuje svečani dogodek nekoliko drugače v posebni brošuri, ki jo je izdal Osrednji odbor Slovenskega planinskega društva: »Dne 23. julija 1892. leta so prilezli narodni hribolazci **Josip Hauptman, Ivan Korenčan in Anton Škof**, nabiraje planik, vsak z druge strani na visoko pečino. Krasno vreme, prelep razgled in mičen šopek planik so razveseljevali mlada srca. Vzdravimo se! so rekli mladeniči, podali si roke, pobratili se ter trdno sklenili, da ne nehajo prej, dokler se ne ustanovi slovensko planinsko društvo. – Septembra 1892. leta so se pričeli zbirati somišljeniki. Po štiri, pet, šest se jih je odzvalo vabilu sklicateljev. Zanimanje je bilo od dne do dne večje in z njim radost sklicateljev. Kmalu se je sestavil pripravljalni odbor in sklical več shodov, prvega

dne 22. septembra 1892. leta. Na shodu dne 13. novembra so bili v začasni odbor izvoljeni gg. **Ivan Hrasky** (načelnik), **Vinko Borštner, Josip Hauptman, Anton Mikuš, Simon Rutar, Ivan Soklič, Franc Tavčar, Fran Triller in Jernej Žitnik**.

Ta odbor je sestavil pravila, katera je slavno c. kr. ministrstvo za notranje stvari potrdilo z odlokom z dne 10. jan. 1893. leta št. 30637, pripravljaj in vse potrebno ukrenil za ustanovni občni zbor, ki se je vršil dne 27. februarja 1893. leta v vrtnem salonu pri »Maliču« v Ljubljani. . . .«

Zanimivo bi bilo izvedeti, zakaj Foerster v svojem poročilu ne omenja pripravljalnega shoda, ki je bil 15. 10. 1892 v gostilni Zajc na Rimski cesti št. 4. Več publicistov je zapisalo, da je bilo to v gostilni »pri Mraku«, kar pa je napačno, saj je bila ta gostilna le naslednica gostilne **Alojzija Zajca**, ko je ta leta 1909 odprl na novo zgrajeni hotel in restavracijo Bellevue, ki se je sprva imenoval »K razgledu na Šišenskem hribu«.

Ustanovni občni zbor SPD je bil v danes že podrtim hotelu (na tem mestu stoji danes Nama, prejšnja palača Bata) z zvenečim imenom »Hotel Stadt Wien«. Po domače pa so mu rekli hotel »pri Maliču«.

Österreichische Touristen Zeitung (letnik 1893, str. 283) je za nas tako znamenit dogodek zabeležil le v skromni opombi pod notico Wegmarkierungen (markiranje poti). Faksimile zasluži zaradi pomembnosti dogodka objavo v Planinskem vestniku, saj so Avstrijci morali priznati, da obstaja tudi »Slovenischer Alpenverein«, ki so ga v opombi tudi pravilno zapisali kot »Slovensko planinsko društvo«. Zanimivo je tudi dejstvo, da tedanjim nemškimi tiskarjem naši šumniki in z njimi povezane strešice niso delali preglavic. Iz tiskarn so se na nemško govorečem prostoru izgubile šele v dvajsetih letih naslednjega stoletja.

Wegmarkierungen.

In den **Sannthaler Alpen** wurden vom »Slovenischen Alpenverein«*) die nachfolgend verzeichneten Wege**) markiert: 1. Oberburg—Meninga Planina—Višavica (Sanca Sp. K.) 4 St.; 2. Oberburg—Stermnik—Meninga planina 2 St.; 3. Oberburg—Erničov verh.—Leutsch 3 St.; 4. Leutsch—Loka—Raduha 4 1/2 St.; 5. Huda raven—Arta—Raduha 2 St. (am südwest. Rand); 6. Lakovnik (Gasthaus vor

*) Der Verein »Slovensko planinsko društvo« wurde mit Erlass des k. k. Ministeriums des Innern vom 10. Jänner 1893, Z. 30637 bestätigt. Er besitzt 250 Mitglieder und zwei Sectionen »Sannthale« und »Stein«. Der Central-Anschluß ist in Laibach.

**) Die meisten Wege sind roth markirt. Angebrachte Tafeln bezeichnen den Anfang des Weges, sowie an den Verzweigungen die verschiedenen Richtungen.

Za Slovence tako pomemben dogodek je avstrijski časopis zabeležil le v skromni opombi pod notico »Markiranje poti«